

73

Primera edició: març de 2024

- © **dels poemes:** Amat Baró
- © **de l'epíleg:** Laia Malo
- © **d'aquesta edició:** Editorial Fonoll

EDITORIAL FONOLL

c/ Prat de la Riba, 128, 25430 Juneda
www.editorialfonoll.cat

Correcció lingüística:

Núria Garcia Caldés

Disseny gràfic i coberta:

Francesc Gelonch i Bosch

Maquetació:

Adriana Martínez Vila-Abadal

Impressió:

DC Plus Serveis Editorials

ISBN: 978-84-127843-4-3

Dipòsit legal: L 15-2024

Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització dels titulars del copyright, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic.

Riu avall

AMAT BARÓ

Juneda, 2024

f

FONOLL

***Pel que fa als mots
i a l'ordre de les frases
seran tal com vinguin a l'atzar.***

SÒCRATES

**No cal llançar les campanes al vol
quan sembla etern l'escalf i el brill del sol;
com no cal llençar al foc la barretina
quan només sents el burxar de l'espina.
Cal acceptar patiments i records,
ofecs, mals pensaments i dolors forts.
I cal ser conscient que allà a la vora
hi ha un petit món on tot va bé i a l'hora;
i si tots dos, convivint, no es fan cas,
afinar perquè ballin al compàs.**

Aquest fou el motiu que feu família:
no entrar al festeig i restar en la vigília.
Vaig rebutjar les pretendents *tres chic*
per una que tenia el parlar antic.
Em va ensenyar carroll i penjacapes
xuclant-ne un i dient: «No m'engrapes,
o què passa, poeta desnerit?».

I em duia a l'hort, i em dava vi i rostit
per 'ver virtut no tan sols en la parla
sinó en cos: me'l volgué brau per badar-la,
que encara que l'esperit sigui airós
de terra som i terra vol llavors,
cal embrutar-se les mans amb la rella
i regradar si s'hi mira una estrella.

Així, si fins llavors els meus amors
eren fets de sospirs i de sopors,
van ser de carn, de fluids i de brases;
si abans necessitava moltes frases
per no entaubà's al sol de l'ideal,
va trobar esgambi en un hort terrenal;
s'alliberà del callòs més romàntic
i a l'hort hi feu el niu i un bon salt quàntic;
perquè el jardí de l'amor hi té un mur
ben auster amb una esquerdada d'on en surt

un pàmpol d'or que és dels jardins l'enveja
i un bell llorer ufanós que bé l'ombraja
i el seu cant sensual fa un so bucòlic
que veus capat el misteri catòlic
(que l'èxtasi o l'espiritualitat
no és patir en solitud a Montserrat
ni ser un Werther abocat al suïcidi)
i en canvi veus Déu més com un Ovidi,
que degué sentir el cant de l'univers
tant com el Dant però en canvi el seu vers
pot ser picant i riure si fa falta
sense patir per la instància més alta
(per més alta n'entenc el demiürg
i no August, que el prengué per cap de turc).
I així és com vaig trobar un amor de glòria
que em rela fort per fendre als cels la bòria.
Aquest amor animal, terrenal,
se'ns tornà en innocència angelical.
(I això de nou demostra que la vida
va de fer que supuri la ferida:
els atributs de la punició
seran les eines de la redempció;
ens tallarem les ànimes divines
amb mans d'humans, petites i mesquines;

per arribar a ser el que volem ser
haurem de fer allò que no volem fer;
feixucs raonaments va haver d'escriure
Aristòtil per dir que viure lliure
és fer de monjo zen: 'nar contemplant
al cim d'un promontori el món girant;
vaja, que la raó ens serà útil
per acabar concloent que és inútil
—així l'oracle del gran mestre Cruyff
quan digué que no hi ha pitjor esgarri
per a aquell davanter bo desmarcant-se
que no marcà'l: desactiva la llança
l'absència de diana. Arribar aquí,
si no ets en Cruyff, demana un llarg camí.)
L'amor fruità angelical innocència
en esposant la Terra, ma carència,
i ara formem facció radical
per a la involució original:
cercar en l'origen la cançó novella,
filar la llum on el món s'esparpella:
flors aurorals, fluids de naixement,
besllums d'albada, presents d'Orient,
diuen ben clar: «Repenseu la dreuera»,
si en lloc d'anar endavant, anem enrere,

ni errem destí ni extraviem direcció
car ja se sap que aquest món és rodó,
i així en lloc d'anar d'esquerra a dreta,
és a dir entre tenebres, vers la meta,
hi anem de dreta a esquerra, plens de llum,
un mateix port però no un mateix rumb.
I és d'aquest rotllo la nostra revolta,
hi ha qui no ho veu i et creu un poca-solta
però l'Occident va quedar encantat
de coneixe's, inflat de vanitat,
i sols veu superàvit, avantguarda,
progrés, progrés... i l'ha liat ben parda,
perquè ara el món és ple de frankensteins
i ho sabem tot pro hem perdut tots els senys,
se'ls devia quedar Epicur, que deia
que el que vol massa esforç no és bona idea.
I amb 'questa idea a ca nostra vivim
recreant les estampes d'en Joaquim
Ruyra, dormint en poc més que una bota
i menjant el que a la natura brota;
cantem, ballem, cançons dels bards moderns
que amb so actual recreen cants eterns,
hippies, beatniks, joglars covant la larva
universal entre els pèls de la barba

—rebeu aquest meu homenatge humil,
somiadors sense por i amb estil
que amb wah-wah amplificàreu la tel·lúrica,
cèltica i màgica vibració artúrica
que conservava el paganisme viu
al foc del druida tot fent la viu-viu
al marge del judeoromà imperi
empíric de santtomasià senderi
i la vibra volà Atlàntic enllà
i per aquells grans prats s'emplomallà
amb neus del Canadà i es banyà al Delta
del riu Mississipí, d'on el cant celta,
escopit per en Huckleberry Finn,
es disparà a l'Oest de Billy el Nin
on rebotà i tornà a creuar l'Atlàntic,
havent-se abans amarat el gran càntic
del color blau dels negres d'Illinois
per tenyir Europa. Aquí Xesco Boix
i l'Arnella i el Riba i 'quella tropa
ens van pagar les rondes i la copa,
van fer sortir en cercavila un país
que es moria de pena i era gris:
així que gràcies a tots pel nou karma,
per les cançons, per il·luminar el dharma.

I allí ha quedat, però el karma d'avui
no mola gens, jo ni el compro ni el vull,
la vibració que encimbellà bellesa,
veritat i bondat amb la mà estesa,
que fos senzill de collir-ne els raïms,
ja no se sent, ja només criden crims.
I amb 'quest ambient ja pots tindre la idea,
cantar cançons... no fa llum una teia.
Perquè al final tothom si fa no fa
està sotmès per un mateix vibrar,
Precisament amb això ja m'expliques
per què passar el dia amb coses boniques
no és prou per espantar acusacions,
i truculentes especulacions
autoinfringides a més de pors, queixes...
Tot un guió —perquè és que ets el que peixes—
de pel·li de psicòpates tarats
(per què ens en mostren tants d'assassinats?
—per descomptat que la Bíblia l'encerta
llavors que diu que la fi serà oberta
quan el rostre del mal sigui per tot
el món vist al mateix temps fent-se un rot—),
tot un guió de merda americà
a dins del cap que et porta lluny i enllà

d'aquell acord de Mozart o dels Beatles
que et fa unes sensacions que dius «invita'ls,
que passin i que es quedin a regir
amb 'quest estat *beat* mon existir! »,
i et ferma en canvi en paranoica zona
que us conto un conte i veureu com funciona.

NAR-HI-NANT, PEL POEMA —RIU AVALL, VIDA AMUNT

La poesia podria ser l'aigua que regala pel tall d'una pedra, i podria ser el crit petit que fa quan neix, quan esdevé font. El dring que diu: «Ei, gripaus, ocells, abelles! He nascut i em vull compartir amb vosaltres». Podria ser el mot que sona (només) quan entra en contacte amb l'aire i amb més aigua, i que convoca les criatures de la vora a afegir-se al cant, a la dansa.

El poeta hi pensa, bo i trescant. Jove Amat camina amb l'orella esbatanada, ben al cas de les cançons; bado-ca amb els ulls rodons, atent al canvi de color de la pedra quan es banya; bada la boca i respon. O, més que respondre, tradueix el salt de l'aigua (i el salt del cor), les olors exhalades, el so.

Però, ai!, de passar set a temporades cada cop més llargues, per la sequera del planeta, l'ocell migra a ciutat, l'abella es mor, el gripau ja no batega i el nen que han fet fer gran (el poeta adulterat), per la sequera de la humanitat i per l'assecament de l'aigua que li corre per dintre, per la impossibilitat d'entendre el desert natural i la incapacitat de frenar l'avenç del mal que ens xucla, s'em-prenya i escup un gargall allà on, abans, es rentava la mà d'escriure i la boca.

Passa més set, passen més sequeres; viatja a la recerca de deus que ragin encara. Té la impressió que no en queda cap: tan sols metàfores, miratges. Insisteix i s'enquimera a resseguir el camí a la inversa. N'hi ha quatre o cinc, tanmateix, com ell, que contradiuen, contracanten; i se'ls clivellen llavis i mans, i al cor se'ls obre una nafra. Caminar amb el pas desharmonitzat fa ferida; no creure en res, mata de set; deu ser donant la veu a l'amor, potser besant, que el cor eixut revifa. S'atura. Calla. Torna a pensar una estona.

I és llavors que se'n recorda de la mar. Sent la remor de l'aigua que el fa existir, des de dintre —l'aigua comuna amb les altres existències. Enterra la rancúnia sota el llim ressec de la llera coneguda, porta el munt d'ampolles de plàstic plenes d'arena a cal drapaire, s'embena els dits i es fica al riu, deixant fluir —deixant-se anar. Riu avall, amb els corrents de la rondalla. Dirigint, amb el rem, un rai motoritzat, l'Amat va avall per un cos en moviment que és la carretera de Kerouac sense el glamur de la terra del veí —amb la bellesa bruta del tros que li toca. Avall pel rierol de la consciència, que el rem és la mà d'escriure amb la ferida que hi és però va cicatritzant. Nar-hi 'nant, no pas amb l'actitud del qui creu que mana en alguna cosa, sinó sabent que només manen la tradició i l'atzar. Avall, més que navegant, vessant-se segons els humors de la Lluna i el caprici del vent. Amb el corrent, seguint-lo, l'escriptura va esculpint «el bloc de la Bellesa» (no tant la mà del poeta, que Verlaine acompanya, com el moviment mateix del seu ésser). Riu avall, dringant com l'aigua d'unes cançons

que són filles de les deus on omplírem petits cànirs —o
garrafes— amb els avis, amb els pares, quan ens endin-
sàvem al bosc i era una altra galàxia.

Riu avall, l'Amat ens canta. No ens estranya gens,
éssers estranys com som —lectors!— que les venes li
desbordin i, cabaloses pel desgel d'un munt de neu àci-
da, formin ràpids que cavalca com un genet entrenat pels
simbolistes, pels indígenes de la Riba mare.

Avall pels anys, d'aquí a més temps del que el poeta
voldria, quan l'aigua s'hagi assecat del tot, mentre l'aca-
dèmic estudia el curs aparent i els fòssils que han quedat
a la vista, el poema es dirà encara en la vibració d'un pal
brandat per un nen que ressegueix el ritme dels relleus:
«Per'quí hi passava aigua!».

Riu avall, devers on desemboca la distopia, la utopia
neix.

Laia Malo

Palma - Navàs, desembre de 2023

Taula

Riu avall

11

**Nar-hi-nant, el poema —riu avall,
vida amunt**

55

**La
primera
edició de *Riu*
avall, d'Amat Baró,
s'ha acabat d'imprimir
a Sant Andreu de la Barca el
dia 13 de març de 2024 na-
talici del poeta palestí
Mahmud Darwish
i de l'autor,
Amat
Baró.**

